

**Sayın Çevre ve Şehircilik Bakanımız,
Sayın Başkan,
Meclisimizin Değerli Üyeleri,
Meclisimizin Saygıdeğer Onur Üyeleri,
Değerli Misafirler ve
Kıymetli Medya Mensupları,**

Aralık ayı meclis toplantımızda görüşlerimi sizlerle paylaşmadan önce; hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Çevre ve Şehircilik Bakanımız Sayın Mehmet Özhaseki; “Üretim Odaklı Bir Ekonomide Planlı Bir Çevre ve Şehircilik Anlayışının Sanayimizin Gelecek Vizyonu ve Yeni Nesil Sanayimize Farkındalık Kazandırması Açısından Önemi” konulu bu ayki meclis toplantımıza katılarak bizleri onurlandırdınız, zat-ı âlinize teşekkür ediyorum, hoş geldiniz, şeref verdiniz.

Sizinle birlikte aramızda bulunan değerli çalışma arkadaşlarınıza da “hoş geldiniz” diyorum.

Sayın Bakanım, sizi Odamızda ilk defa konuk ediyoruz. Bununla birlikte reel sektörden gelen bir Bakanımız olarak biz sanayicileri ve sorunlarımızı yakından biliyorsunuz. Diğer yandan yerel yönetim alanında da büyük bir birikim ve deneyime sahipsiniz. Sizin bu birikiminizin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız ile Odamız arasında daha güçlü bir diyalogun kurulmasında önemli rol oynayacağını düşünüyorum. Bugünkü toplantımızı arzu ettiğimiz bu diyalogun ilk adımı olarak gördüğümü burada özellikle ifade etmek istiyorum. Bünyesinde Çevre Şubesi’ni kuran ilk oda olan İstanbul Sanayi

Odası olarak, çevre konusuna yıllardan beri özel bir önem veriyoruz.

Şimdi ana gündem maddemize değinmeden önce; bir değerli dostumuzu kaybetmekten duyduğumuz üzüntüyü ifade etmek istiyorum: Türkiye'miz için birçok sivil toplum platformunda omuz omuza çalıştığımız İstanbul Ticaret Odası Başkanı ve TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı İbrahim Çağlar'ın çok genç yaşta aramızdan ayrılması, sadece benim için değil tüm camiamız için büyük bir acı ve kayıp oldu. Merhum Çağlar, bugüne kadar ülke ekonomisine birçok alanda yaptığı katkılar ile daima saygı ve sevgi ile anılacaktır. Kendisine Allah'tan Rahmet, ailesine ve tüm sevenlerine baş sağlığı diliyorum. Hepimizin başı sağ olsun.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Üyelerimize en iyi şekilde hizmet vermek ve Odamızın faaliyetlerini etkinlikle yürütmek Yönetim Kurulumuzun önceliğidir. Bu önceliğimizi vurgularken, gelirlerimizle giderlerimiz arasındaki uyumu gözeterek bütçe disiplinine her zaman önem veriyoruz.

Böyle bir anlayışla ve titiz bir çabayla hazırlanan 2018 yılı bütçemiz, az önce oylarınızla kabul edildi. Bütçemizin kabulünde gösterdiğiniz teveccüh için siz değerli Meclis Üyelerimize teşekkür ediyor, 2018 yılı bütçemizin Odamıza hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Bütçemizin hazırlanmasına emek veren Hesapları İnceleme Komisyonumuza, Genel Sekreterliğimize ve Oda personelimize de teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan ve Meclisimizin Değerli Üyeleri,

Şimdi ana gündem maddemizle ilgili düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

İnsanlık tarihinin geride kalan son iki yüzyılına baktığımızda; iki eğilimin, yani sanayileşme ve şehirleşme eğilimlerinin adeta yeni bir dünyanın ortaya çıkmasına neden olduğunu görüyoruz. Birbiriyle yakından ilişkili olan bu iki eğilim bugün de güçlenerek yoluna devam ediyor. İnsanlar dünyanın her yerinde gitgide artan oranda şehirlerde yaşamayı tercih ederken, sürdürülebilir refahın yolunu da daha çok sanayileşmekte buluyorlar.

Sanayileşme sürecinin, şehirlerdeki yapılaşmaya ve şehir kimliklerine de damga vurduğuna tanık oluyoruz. Sanayi Devrimi'nden itibaren, sanayi kuruluşları şehir merkezlerinde kurulurken, bu kuruluşların yakınında konut alanları oluşmuş, ulaşım ve diğer altyapı unsurları buralarda gelişmiş, kültür varlıkları ve sanat eserleri de buralarda çoğalmıştır.

İstanbul'da da bu böyle olmuştur. 1950'lerden itibaren uzun bir süre boyunca İstanbul'un şehirleşmesindeki, ekonomisindeki ve nüfusundaki büyümenin temel dinamiği, sanayidir.

Şehirleşme ile sanayileşme arasındaki ilişkinin karşılıklı bağımlılık derecesinde olduğu genel eğilim, 2000'lerin kontrolsüz küreselleşme sürecinde dünyada ve ülkemizde maalesef sekteye uğradı. Bu dönemde finans ve tüketim kavramları hızla gelişip hayatı şekillendirirken, sanayi üretimi adeta ekonomiden ve şehir hayatından dışlanmak istendi.

Üretimi dışlayan çarpık ekonomi ve şehircilik anlayışının bir yansımasını, 2005-2009 arasında İstanbul için hazırlanan, dolayısıyla İstanbul'daki mega projelerin çoğunu içermeyen Çevre Düzeni Planı'nda da görüyoruz. Bu planda İstanbul sadece bir moda, finans ve turizm merkezi olarak değerlendirilirken, şehir kimliğinin temel unsurlarından biri olan sanayi geri plana itilmiştir.

Sonuçta 2008 küresel finansal krizinin gösterdiği bir gerçek vardır. O da sanayiden uzaklaşan toplumların ve şehirlerin küresel dalgalanmalar, krizler karşısında savunmasız kaldığı gerçeğidir. Ancak burada özellikle dikkat edilmesi gereken bir nokta daha var ki; Yine 2008'i izleyen yıllarda, bazı ülkelerde eski nesil üretim anlayışına sahip şehirlerin de iflasa sürüklendiğini gördük.

Dolayısıyla günümüzde, krizden ders çıkaran ülkelerde üretim odaklı ekonomi yeniden gündeme gelirken; yeni nesil bir sanayi vizyonu da buna eşlik ediyor. Bu vizyon kısaca üretim teknolojilerinin geliştiği, katma değerın daha yüksek olduğu, çevreyle uyumlu ve temiz üretimdir.

Yeni nesil sanayiye ve üretim odaklı ekonomiye değinirken; bununla uyumlu olacak şekilde planlı bir çevre ve şehircilik

anlayışı da bir kere daha önem kazanıyor. Biraz önce de değindiğim gibi yeni şehircilik vizyonunun kamuoyuyla paylaşıldığı bu dönemde Sayın Bakanımızın bugünkü konuşmasını büyük bir ilgiyle dinleyeceğimizi özellikle ifade etmek istiyorum.

Bu noktada ülkemize ve şehrimize bakacak olursak; İstanbul gerek nüfus yoğunluğu, gerekse ekonomisi ve sanayi üretimi bakımından çok ayrıcalıklı bir konumda yer alıyor.

Sanayi altyapısı ve bilimsel donanımı bakımından da İstanbul, ülkemizin açık farkla en gelişmiş lider şehri olma özelliğini taşıyor. Özetle söyleyecek olursam İstanbulumuz güçlü sanayisi ve üretimi olan bir şehirdir ve öyle olmaya devam etmesi hem İstanbul hem de ülke ekonomisi açısından bir zorunluluktur.

Bunları ifade ederken, daha önceleri de vurguladığımız gibi İstanbul'da sanayi hiç değişmeden hep aynı yapıda kalsın gibi bir anlayışa da asla sahip değiliz. Aksine, sanayimizin gelecek vizyonu biraz önce ifade ettiğim gibi yeni nesil bir sanayi anlayışına dayanmalıdır. Temiz üretimi benimseyen yeni nesil sanayi, sadece teknolojik bir dönüşüm olarak anlaşılmamalıdır. Temiz üretim, aynı zamanda sanayicinin çevreye bakışı ve çevreyle ilişkileri için yeni yaklaşımları ve davranışları da ifade etmektedir.

Sayın Başkan ve Meclisimizin Değerli Üyeleri,

23 Avrupa ülkesinden daha büyük bir nüfusa sahip olan İstanbulumuz, bu büyük nüfusun getirdiği çeşitli sorunlarla karşılaşan bir mega şehir özelliği taşıyor. Şehir hayatının bütün yönlerini İstanbul'un özgün kimliğiyle birlikte sorunsuz sürdürebilmek; Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız, yerel yönetimler, ilgili özel sektör ve kamu kuruluşları olmak üzere bütün paydaşların sürekli bir çabasını gerektiriyor. Kısaca, büyüyen İstanbul'un dinamik sorunları karşısında dinamik çözüm mekanizmalarına ihtiyacımız var.

Dinamik bir şehircilik anlayışı değer kazanırken "akıllı şehirler" kavramı da tüm dünyada öne çıkıyor. Akıllı şehir yönetimi; şehir hayatının olanaklarını ve kaynaklarını en verimli şekilde değerlendirmek amacıyla altyapı, ulaşım, ekonomik faaliyetler gibi alanlarda anlık veri toplanması ve değerlendirilmesini ifade etmektedir. İstanbul'un akıllı şehir olma özelliğini geliştirmek için ilgili kurumların güncel olarak sergilediği çabalar, geleceğe yönelik bir vizyon getirmesi bakımından da son derece önemlidir. Akıllı şehir kapsamındaki çalışmalarda sanayinin de yer alması, şüphesiz ki çok büyük faydalar sağlayacaktır.

Biz İstanbul Sanayi Odası olarak, İstanbul'da sanayinin yeniden yapılandırılmasına yönelik bütüncül bir bakışa sahibiz. Öyle ki; sanayinin, doğal ve tarihi varlıklar gibi İstanbul'un kimliğini oluşturan diğer değerlerle bir arada yaşaması gerektiğine inanıyoruz. Bu anlayıştan hareketle, sanayi ve üretim ile çevre arasında bir tercih yapma zorunluluğu söz konusu değildir ve olmamalıdır.

Bunun yerine çevre ve üretim dengesi gözetilmelidir. İstanbul sanayisi, uygun teknoloji ve temiz üretim uygulamalarıyla çevresel tehditleri fırsata çevirerek rekabet gücünü geliştirebilecek potansiyele sahiptir. Çevreyle uyumlu ve temiz bir sanayi anlayışını savunurken, İstanbul'un küresel platformda rekabet gücüne sekte vuracak karar ve uygulamalardan da aynı özenle kaçınılması gerektiğini burada özellikle ifade etmek istiyorum.

Buna karşın, sanayimizin rekabet gücüne sekte uğratan önemli bir soruna dikkat çekmek istiyorum. O da sanayimizin yerleşik olma ihtiyacının karşılanamamasıdır. Daha önce de muhtelif zeminlerde ifade ettiğim gibi, İstanbul'da yerleşik olmayan, tabiri caizse göçebe olmak zorunda bırakılan bir sanayinin var olduğunu görmekteyiz.

Sanayiye yerleşiklik kazandırmak noktasında en etkili çözümü sunan OSB'lerin büyük bir önem taşıdığına inanıyoruz. Bu çerçevede Sayın Bakanımızın huzurunda, biri Avrupa diğeri Asya'da olmak üzere İstanbul'daki sanayimizin dönüşümüne imkân sağlayacak iki yeni OSB kurulması talebimizi bir kez daha ifade ediyorum.

Yeni nesil OSB'ler sanayimizi konutlaşma baskısından kurtaracak, kapasite artışına fırsat verecektir. Bu sanayi bölgelerine şehir merkezinden toplu taşımayla ulaşım sağlanırsa hem sanayi-konut alanları netleşmiş olur, hem de çalışanlar yaşam standartlarını değiştirmeksizin işlerinde çalışabilirler. Bir deniz şehri olan İstanbul'da OSB'lerin kara,

demir ve deniz yollarıyla küresel pazarlara erişimi bütünsel bir ulaşım anlayışıyla ve paydaşlarla işbirliği içinde planlanmalıdır.

Özellikle üzerinde durmak istediğim bir nokta da şudur: Yeni nesil OSB'lerde araziler ve binalar uzun süreli kiralanmalı, ileriki yıllarda rant değeri oluşmasının önüne mutlaka geçilmelidir. Unutmayalım ki çevreye duyarlı temiz üretim yapan bir sanayi kuruluşunun şehir hayatına olumsuz bir etkisi yoktur. Ancak OSB'lerin rant alanına dönüşmesinin hem sanayimize hem de şehir hayatına ciddi olumsuz etkileri vardır.

Fikir sahibi olduğumuz sanayi gayrimenkul yatırım ortaklığı tipi bir model konusunda hükümetimizin yaptığı çalışmaları memnuniyetle izliyoruz.

Sayın Bakanım,

Bakanlığınız ile var olan iş birliğimizi daha etkili ve sonuç alıcı hale getirmek arzusundayız. Bu konuda somut yeni bir adımın atılmasından memnuniyet duyduk. İstanbul Sanayi Odası Meclis ve Meslek Komiteleri Üyeleri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilileri ile düzenlenen istişare toplantısında bir araya geldi. Geçtiğimiz Cuma günü Odakule'de yapılan ve İSO Çevre İhtisas Kurulu Başkanı da olan İSO Yönetim Kurulu Üyesi Nurhan Kaya'nın ev sahipliğinde gerçekleşen toplantıda Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız Müsteşarı Prof. Dr. Mustafa Öztürk'ün başkanlığındaki çok geniş bir Bakanlık heyeti konuk edildi.

Şimdi de İstanbul Sanayi Odası olarak, sanayimizin ve sanayicilerimizin bakanlığınızın çalışma alanını ilgilendiren

konularda yaşadığı sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm beklentilerimizi sizinle kısaca paylaşmak istiyorum:

Ülkemiz sanayisinin yüzde 99'unu oluşturan KOBİ'lerimizin yeşil inovasyona adapte olması noktasında bazı bariyerler söz konusudur. KOBİ'lerin özellikle bu alanda yapacakları yatırımlar için finansman kaynaklarına erişimini kolaylaştıran düzenlemeler gerekmektedir. Kamunun yeşil ürün ve hizmet satın alma tedariklerini KOBİ'lerimize açarak KOBİ'lerimizin yeşil inovasyon kapasitesi artırılabilir. Kamu alımı gibi talep yönlü enstrümanlar piyasayı yeni ürünler ve hizmetler için teşvik edecektir. Fiyat odaklı alım politikasında “yerli, milli ve yeşil” ürün ve hizmetlere avantaj sağlanmalıdır.

Sanayicimiz, çevre mevzuatının karmaşıklığı ve ağırlığı karşısında zorlanmaktadır. Bu bakımdan bürokrasimizde de inovasyona ihtiyacımız olduğunu belirtmek istiyorum. Bunun bir örneği AB çevre mevzuatıdır. AB çevre mevzuatına uyum için gerekli mevzuatın kağıt üzerine yazılması kolaydır. Ancak hayata geçirilme noktasında sanayicimiz adeta mümkün olmayana zorlanmaktadır. Altyapı eksikliği, yan mevzuatın hazır olmaması gibi sebepler karşısında yayımlanan mevzuatın yürürlük tarihi ertelenmektedir.

İl Müdürlüklerinin insan kaynağı İstanbul gibi büyük bir şehir için yeterli olmamaktadır. Bu da bazı sanayicilerimizin mevzuata uygun olarak faaliyet gösterip çevre maliyetlerine katlanmasına karşın, bazılarının bu bedeli ödememesi ile sonuçlanmaktadır. Bir nevi çevrede kayıtsızlık anlamına gelen bu durum ciddi bir haksız rekabete sebep olmaktadır.

Kaldı ki, mevzuata uygun çalışan sanayicimiz bürokratik süreçlerin uzunluğundan yakındığı zaman yerel otoriteler insan kaynaklarının yetersizliğini gerekçe göstermektedir. Özellikle yurtdışı ile çalışan firmalarımız için zaman çok kıymetlidir, zaman nakittir.

Büyük zaman kayıplarından biri de çevresel etki değerlendirme sürecidir. Özellikle kapasite artışlarında başvurulmak zorunda kalınan sürecin gereksiz olduğunu düşünmekteyiz. Biz sanayiciler çevresel etki değerlendirme sürecinin yatırım aşamasında, henüz tesis kurulmadan öncesine ait olduğunu düşünüyoruz. ÇED sürecini tamamlamış, tesisini kurmuş, çevre mevzuatı gerekliliklerini yerine getirmiş bir sanayici sırf kapasite artışı sebebiyle ÇED'e maruz kalmamalıdır.

Son zamanlarda sanayi tesisleri çevreye yönelik denetimler sırasında, mevzuatın farklı yorumlanmasından dolayı ağır para cezaları ile karşı karşıya kalmaktadır. Haksız kesildiği düşünülen cezalara karşın firmalar ancak bu cezaları ödedikten sonra hukuki süreç başlatabilmekte, bu da maalesef çok uzun sürmektedir. Denetimlerin sadece ceza amaçlı değil esas itibari ile bilgilendirici ve yönlendirici olması ve denetim yapan uzmanların yeterli deneyime sahip olmaları gerekmektedir.

Halen Dünya'da 3 milyar insan yeterli suya ulaşamazken, ülkemizin 2040 yılında su kıtlığı çekecek 40 ülke arasında 27. Sırada olacağı öngörülürken sanayi tarafında elbette suyu tasarruflu kullanma noktasında bilincimizin artması gerekmektedir. Öte taraftan bu konuda çevre mevzuatı kapsamında verilen tek teşvik olan atık su arıtma tesislerinin elektrik enerjisi giderinin yarısının geri ödenmesi, alıcı ortam

şartı nedeniyle İstanbullu sanayicilerimizden ziyade belediyelerimize yarar sağlamaktadır.

Bu ve benzeri sorunlar karşısında çözüm önerimiz şudur: Çevresel etkilerin ve kaynak kullanımının azaltılmasına, atıkların yeniden değerlendirilebilmesine yönelik yatırımlar için somut ve etkin bir teşvik sistemi minimum bürokrasi ile hayata geçirilmelidir.

Çevre mevzuatının fayda – maliyet çerçevesinde yeniden ele alınması gerekmektedir. Mevzuatın hazırlanması ve uygulanması sırasında sanayicimizin görüş ve önerileri dikkate alınmalıdır.

2007 yılından bu yana ambalaj atıklarının bedelsiz verilmesine yönelik sorun çözülememiştir. Belediyeler tarafından açılan dava sonucunda, yönetmelikteki “bedelsiz şartı aranmaksızın” ibaresinin iptaline karar verilmiştir. Bazı belediyeler ambalaj atıklarını bedelsiz alma konusunda baskı uygularken, bazı belediyeler herhangi bir işlem yapmamaktadır. Halihazırda haksız rekabet oluşturan bu durumun çözüme kavuşturulmasını arzu etmekteyiz.

Sayın Bakanım, Sayın Başkan, Meclisimizin Değerli Üyeleri ve Kıymetli Konuklar,

“Çevresiz sanayi, sanayisiz çevre olmaz” söylemimize “Sanayisiz İstanbul olmaz”ı da ekleyerek sözlerimi noktalarken;

Acısıyla tatlısıyla, yoğun faaliyetlerle geçen 2017'yi geride bırakıyoruz. Yeni yılın dünyaya, ülkemize ve biz sanayicilere refah, bereket, barış ve mutluluk getirmesini diliyor, yeni yılınızı kutluyor, sizleri şahsım ve yönetim kurulumuz adına bir kez daha saygı ve sevgiyle selamlıyorum.